

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 frtért kapják a lapot.

Felölős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadó hivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

A felmondás.

Furesa színjáték előtt áll a világ, midőn az osztrák reichsrath hétfői vitáját szemléli. E háznak összes pártjai egyesültek közös támadásra Magyarország ellen és egy elfogadott sürgősségi indítványban felhívták az osztrákkormányt, hogy okvetlen mondja fel a vám- és kereskedelmi szerződést. Ettől a rendszabálytól bizonyosan valami rémséges hatást reméltek az osztrák képviselőházban. Azt hitték, — írja a „Pester Correspondenz“, — hogy Magyarországon sirás és fogak csikorgatása lesz a következménye ennek a kolosszális ténynek, de megfélekedtek arról, hogy Magyarország kezdettől fogva meg volt arról győződve, hogy a fennálló szerződéses viszonyt okvetlen fel kell mondani; és megfélekedtek arról, hogy a magyar sajtónak a „Pester Correspondenz“ hiteles értesülései alapján már egy félévvel ezelőtt módjában volt kijelenteni, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség felmondásának okvetlen meg kell történnie, tekintet nélkül a benyomásra, melyet a felmondás külföldön kelteni fog.

Ha a létező szövetség mellett valaki szenvedett, úgy az a magyar érdekek voltak, melyeket az opportunitásnak és a jó

egyetértésnek mindig alárendeltek. Magyarország mindig azon volt, hogy a jó egyetértést a monarchia másik államával áldozatokkal fizesse meg, melyeket teljes öntudattal hozott a király személyes érzelmeinek és a monarchia nagyhatalmi állásának. Ez az elv és ezek az opportunítási tekintetek magyar részen most is érvényesültek a kiegyezési tárgyalások körül és az engedményeket s a nagy anyagi áldozatokat Magyarország e kérdésben nem az osztrák képviselőház kedvéért hozta, hanem igenis hozta tekintettel Magyarország királyára és a monarchia nagyhatalmi állására.

Ha most Ausztriában az antiszemita és antiliberalis reakció krakélerjei elfeledték, hogy minő tekintetek vezérlik Magyarországot eljárásában és minő indokok mértékadóak a magyar kormány magatartására nézve e kérdésben, úgy bizonyynyal loyális és tapintatos eljárás báró Bánffy miniszterelnöktől az, ha a nagy és magasztos ezélt tartva szem előtt, a magyar ellenes demonstrációk által nem engedni magát visszatartani annak hangsúlyozásától és bebizonyításától, hogy a monarchiának odaát oly feltékenyen őrzött sulypontja minden láрма daczára bizony mégis csak Magyarországon van és hogy a Bánffy-

kabinet megdönthetetlen igazsággal szemben csak nemzetipolitikát folytat, midőn iparkodik ezt a sulypontot jól fenn is tartani.

Az osztrák ad hoc egyesült ellenzék expektorációiból és az osztrák miniszterelnök nyilatkozatából a magyar közvélemény csak egy megdönthetetlen tényt vesz ki, hogy t. i. Magyarország évszázadok óta nem foglalt el Ausztriával szemben preponderánsabb állást, mint báró Bánffy miniszterelnök alatt. Az osztrák-magyar monarchiában Magyarország lett a többlet nyomó és döntő fél és e tény ellen kapálódznak Ausztriában minden lehetetlen eszközzel.

Az osztrák képviselőház hétfői vitája ismerteti meg csak csak igazán velünk a magyar miniszterelnök államférfiai superioritását mert az a saját megszegyenítő gyengeségük beismerése volt.

A székely vasutak kiépítése.

Rögen vajudó kérdése Magyarországnak a székelyföldi vasuti hálózat kiépítése. Ezen úgy a folyó évben egy lépéssel bár előbbre haladt, de az országos érdekű kérdés végleges megoldása még a jövő feladatát képezi, melynek érdekében a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a következő figyelmet érdemlő fölratot intézte a kereskedelmi miniszterhez:

TÁRGZA.

Lenke.

— Elbeszélés. —

Írta: Polgár Géza.

(Folyt. és vége.)

Megint sugdosnak a fák ágain a reszkető levelek. Van miről! Lenke szomorúságáról. Mily kínos fordulat, hogy azok, akik esküvő előtt még csodaszép imádással rajontak egymásért, most boldogtalanok, mert nem szeretik egymást. Lenke némán, fájdalmasan, megtörve közeledik a fásor mentén ágaskodó kuthoz. Odaér! Megáll előtte és szólni kezd hozzá, beszél, folyton beszél és ez jól esik bánatos szívének. Elmondja minden keserűségét annak a mélységes kútnak, a mely némán nyeli el a szegény, fiatal asszony bánatát. Hej, csak ereje volna hozzá, csak bátorsága volna hozzá, csak ne kellene többé panaszkodnia; ha véget tudna vetni ennek a küzdelmes életnek. Hiszen csak egy ugrás és vége mindennek. Szegény Lenke azt hitte, hogy minden üdvét, minden boldogságát feltalálja Gézában, aki azonban a helyett, hogy szerette volna, keményen bánt vele, mindjárt a második héten összetűzött Lenkével, kiszidta, szívtelenül elűzte a háztól. Csordultig volt már a szíve keserűséggel szegénykének, kellett, hogy azt valaki előtt kiürítse. És az Isten megszánta Lenkét, arra hozva régi jó barátját Laborez Jenőt, a kinek minden fájdalmát elpanaszolhatta ismét. Jenőnek kimondhatatlanul megesett a szíve a szerencsétlen gyermekén, de most az egyszer igazán nem tudta, hogy mit tegyen. Biz-

tatgatta Lenkét, hogy majd megváltozik az ura, csak menjen vissza hozzá.

Lenke fájdalmas zokogással tagadta meg barátja kívánságát.

— Inkább magával megyek Jenő, a hová akarja, de ahhoz az emberhez soha!

Jenő félre simította homlokán az ősülő fűtöket, de csak azért, hogy a verejtéket törölje le onnan, melyeket a bánatos asszony eme kijelentése tűzött oda.

— Nem, nem édesem, — szolt Jenő reszkető hangon — inkább én magam beszélek férjeddal, majd megbékítlek én benneteket, ne félj semmit, még ma visszamegy hozzá. Kell, hogy szeressétek egymást, hiszen Isten előtt esküdtetek örök hűséget egymásnak. Ezzel bevezette Lenkét atyja kastélyába és sietve eltűnt, nehogy megszűnjön uralkodni önmagán, nehogy megszegje nemes gondolkodásának folyását.

És elment egyenesen Csetneky Gézához. Itt összeszedte minden erejét, hogy a szívéhez férközhessen ennek az embernek, aki oly könnyelműen űzte el magától a legjobb asszonyt, a legszeretőbb hitvest, hogy hódoljon kiesapongó hajlamainak. De bármilyen ékesen szolt is Gézához, ez jóformán rá sem hederített Laborez Jenőre. Csak amikor kijelentette Jenő, hogy ha ő nem, akkor majd más valaki fog akadni, aki megbeszülje ezt a szerencsétlen nőt, aki magához vegye és megadja neki azt a boldogságot, a melyet Isten és emberek előtt megkövetelhet magának — ekkor felugrott Géza és a legvakmerőbb módon kérdezte Jenőtől, hogy: ki az az ember, a ki oltalmazni akarja őt és mi jogon avatkozik az ő családi ügyeibe?

Dühtől szikrázó szemekkel vágott most vissza

Jenő, hogy az az ember én vagyok és e beavatkozásomra igaz, őszinte szerelmem ad jogot.

— Így tehát egyikünk fölösleges — szolt Géza indulatosan.

— Ez az én véleményem is.

A legszigorubb feltételek mellett állottak ki másnap Laborez Jenő és Csetneky Géza éles karddal, élet-halál harcra. Mindkettő kitűnő vívó volt és már egy 10 perc óta a legelkeseredettebben vívtak egymással. Negyedszer csaptak össze, de mindketten sértetlenül állottak meg. Vad dühvel csaptak össze újra és most Laborez Jenő könnyűkardozást ejtett Csetneky mellén lefelé, de most Jenő kardja — fájdalom — félre fordulva Géza nadrágján megakadt és ebben az őrizetlen pillanatban Géza egész erejével vágott Jenő felé, mely csapás végzetes volt. Bal állától kezdve, a beforradt sebtől, melyet Géza atyjától kapott Jenő, végig vágta nyakát, mellét, bordáit oly mélyen és oly erővel, hogy a kard szívéig hatolt és Jenő halálát okozta. Hőrogye nyujtotta Jenő kezét Géza felé és haláltusájában csak ennyit mondott az odasiető Gézának:

— Atyád a szülőjét, — te az ő egyetlen igaz barátját ölted meg Lenkének. Szeresd azt a nőt, mert most már rajtad kívül igazán nincsen senkije. Éljetek boldogul...

Géza alig értette meg a haldokló beszédét, de megfogadta, hogy ezentúl egyedül nejjének fog élni és Jenő lecsukta örökre szeméit, kiadta nemes, önfeláldozó lelkét, mely elszállt minden öröm, minden vigasz nélkül.

* * *

Amint a párba hire elterjedt és ezt Lenke is meghallotta, remegve a felindulástól futott haza és

Nagyméltósági Miniszter Ur!

Az 1895. évi VII. t.c.-ben elyben kimondottat a székelyföldi vasuti hálózat egyrészének, nevezetesen a brassó-háromszéki h. é. vasutnak a Sepsiszentgyörgy állomásából kiinduló és Csikszerezdán, Csik-Rákoson, Gyergyószent-Miklóson át a marosvásárhely-szászrégeni h. é. vasut „Szász-Régen” állomásáig vezetendő gőzmozdonyu vasutvonalnak, — továbbá az e fővonalból a legalkalmasabb pontokon kiágazólag, egyfelől a Ghymeszi szorosig, illetve a magyar román határszélig, másfelől a hájjasfalvaszékelyudvarhelyi h. é. vasutnak „Székelyudvarhely” állomásáig való kiépítése és a Sepsiszentgyörgytől Csik-Szeredáig, valamint a Csik-szeredától Ghymeszig vezetendő vonalrészeknek 1897. évi november hó 17-éig való tényleges megépítése el is rendeltetett.

Bárha a kamara a székelyföld vasuti hálózatának kérdését más elvek szerint vélte az itteni érdekek szempontjából előnyösebben megoldhatónak, a mire nézve egységes tervet is dolgozott ki s azt memorandum alakjában már két év előtt a Nagyméltóságod hivatali elődjéhez fölterjesztette; mindazonáltal hálásan fogadta, hogy bár más elvek szerint is a székely vasutak kiépítése törvénybe iktatott, mert ezáltal a székelységnek a vasutak építésénél történt mellőztetése fölötti származott régi sérelmének orvoslása mondatott ki.

Örömmel vett tudomást a kamara arról, hogy az utóbb említett vonalrészeknek a múlt évben meg kezdett építési munkálata a folyó évben nagy erővel folytatván, Sepsiszentgyörgytől Csikszerezdáig terjedő vonalrész építése már ezen évben befejezést nyer és a forgalomnak átadható leendő, nem különben, hogy a csikszerezda-ghymeszi vonal is még a kitűzött idő előtt teljesen el fog készülni.

Ezen vonalrészek kiépítése által elég tétetik a magyar állam azon nemzetközi szerződésen alapuló kötelezettségének, hogy 1897. évi november hó 17-éig a ghymeszi szoroson át Romániával összeköttetést hozzon létre; de még mindig nem nyerne kielégítést a székelyföldnek a vasutakhoz fűződő érdekei. Nem, mert akár a személyforgalom, akár az anyagszállítás szempontjából tekintjük a székelyföldnek ezen vasutjait, ama kívánalmakat, hogy azok gyors és olcsó közlekedést honosítsanak meg, elérve nem látjuk. Mert annak, aki pl. Csikszerezdából Kolozsvára, vagy Budapestre kíván eljutni, vasuton utazva először mintegy 154 klméternyi utat egészen ellenkező irányba Brassóba kell tennie, a honnan

hatalmas velőtrázó sikolylyal omolt férje karjaiba, hálát rebegve az Úrnak, hogy őt tartotta életben.

* * *

A mint a sorsnak eme kegyetlen végintézkedése miként a tovasiető hullám elterjedt, nemesak a környéken, hanem a messzi távolban is felizgatta a kedélyeket. A telhetetlen sors még most sem volt kielégítő: volt még egy keserű pohár, melyet kellett, hogy kiürítsenek. A fiatal Csetneky atyja meghalt és az elesébitott Baróthy né a legnagyobb nyomorban hagyta. Ez aztán megörten, foszlányos ruhákban házról-házra járt, koldult, hogy hátra levő napjait valahogyan eltengethesse. Egy napon a fiatal Csetneky né épen künn foglalatzkodott az udvaron, a mikor betegon, törődöttön közeledett feléje egy rongyokba burkolt nő, hogy valami csekélyke alamizsnát kérjen. Lenke szíve meglágyult az öreg asszony könyörgésén, bevitte hát a kastélyba, a hol az öreg koldusnő még rosszabul lett. Látszott rajta, hogy életben maradása csak perezek kérdése. Lenke gyorsan orvosért küldött, mialett az egész család összefutott. Mielőtt azonban a segítség megérkezett, az öreg koldusnő kilehelte lelkét. Időközben megjött Baróthy is, ki a boldogtalan teremésben saját nejeire ösmert. Szivetrázó jelenet játszódott le most. Baróthy ráborult neje holttestére és keservesen zokogott. Csetneky nem állhatott ellent Lelkének sem, aki édes anyját csak ily nyomorultan elveszni láthatta; csak most ismerhette meg azt, aki neki életet adott.

Busan hajlongnak a szomorú fű ágai a fölött a két sir fölött, a melyek frissen vannak felhantolva.

Egyikben egy tévedt nő, a másikban egy hatalmas lélek, a nemesszívű Laborez Jenő alussza örök álmát.

még egy ugyan-olyan hosszú: 149 klméternyi uton juthat el Hájjasfalvaig 12 óra idő alatt és II. osztályt számítva, Csikszerezdától Brassóig mintegy 7 forint külön fizetett költséggel; holott ha Csikszerezdától Székelyudvarhelyig kocsin teszi meg az utat s onnan utazik tovább vasuton, így ezen utat Hájjasfalvaig ugyanannyi költséggel 7 óra alatt, tehát 5 órával rövidebb idő alatt teheti meg, ami így sokkal előnyösebb.

(Vége köv.)

Levelezés.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A kézdijárási tanítói körnek f. évi november hó 14 én K.-Vásárhelyt a polgári iskolában gyűlése volt.

Nem vala szerencsénk és nem láttunk ott a városról egyetlen egy tanügykedvelőt sem. Pedig bizony lett volna ott mit keresni egyiknek is, másiknak is. Hanem hát hiába! A szerkesztő ur is inkább szereti a sült galambot, t. i. ha készen oda-repül a nyomó gép szájába; a kevésbé intelligens szülők nem győznek eleget futni a mindennapi kenyér után, az egészen intelligens szülők pedig sokkal inkább érdeklődnek a zsuki, vagy nem tudom hová való futtatáson pályadíjat nyert Z. báró „Ellá”-jáért mint a saját szöke „Ellá”-juk neveléséért. Pedig bizony volna mit szülők és tanítók egymás között megbeszélgezzünk, a mire az ilyen gyűlések volnának a legalkalmasabbak.

A jelzett gyűlés is sok oly dolgot tárgyalt, a mely a szülöket is érdekelhetne volna.

Ott mindjárt Kiss Jenő a kör elnöke megnyitó beszédében szomorúan konstata, hogy daczára a fényes eredménynek, melyet az ország a kiállítás alkalmával produkált, az a nép, a mely között élünk, korán sínes abban a boldog, meglegedett állapotban, mint a melyet hinni lehetne. Az ipar, kereskedelem, közgazdaság mind csak pangnak s azoknak a kultiválóik tengődnék napról-napra. Ebből a szomorú helyzetből a kivezett utat keresve abban állapodik meg, hogy ha népünk azt a foglalkozási ágat, mely kenyerét adja, jobban kitanulná, takarékosabb volna s igényeiben szerényebb: kevesebb lenne a nyomor, sokkal könnyebb a megélhetés. Végül jelzi a munkát, a mely e tekintetben a néptanítóra vár; hangoztatja a realis irányu nevelést, mint a mely hivatva van népünk anyagi és szellemi jólétét előmozdítani. — Gyűlésünk az elnököt megjelözte s a kitűnt megnyitót jegyzőkönyvbe ígattai határozta.

Olvasatott a megyei tanítótestület elnökségének azon leirata, melyben értesíti a kört, hogy a legutóbbi megyei tanítótestületi gyűlés a kézdijáráskörnek az iskolai imákra vonatkozó javaslatát egyhangulag elfogadta. E szerint az iskolai imák any, a mint azok jelenleg legtöbb helyen szokásban vannak, nem felelnek meg a hozzájuk kötött ezélnak s ez oknál fogva ki kell küszöbölni az iskolákból egyáltalán a verses imádságokat; ezek helyett imádkozzék a tanító a gyermekekkel, az imákat szerkeszse maga a tanító, még pedig úgy, a mint azt az időszak, a hely, az alkalom és a körülmények megkívánják. Legyen az imádság rövid, a gyermek felfogáshoz alkalmazkodó, könnyen érthető, szívet, lelket fellelőítő, Istenhez emelő és mindenestre prózában szerkesztett. A gyűlés a leiratot tudomásul vette s tagjait ahhoz való alkalmazkodásra utasította.

Az elnöki előterjesztések és a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után Marezi Ferencz olvasta fel a központi választmány által kiküldött ezen tételről: „Mikép neveljük tanítványainkat hazaszeretre” értekezését. Az emelkedett meleg hangon, gyönyörű iránylyal, alapos utánjárassal szerkesztett szép munka mind végig lekövete tartá figyelmünket s oly általános tetszést vívott ki magának, hogy a különben mindent alaposan meghányavetni szerető körünk a bírálatra kiadását sem tartotta szükségesnek. Az apaságot elvállalta s mint sajátját a központhoz felterjeszteni határozta.

Azt hiszem, ez a felolvasás laikus előtt is érdekel birt volna s különösen az anyák sokat tanulhattak volna belőle.

Azután Kiss Károly polg. isk. tanár mutatta be, hogy mit tanított el a polg. isk. első osztályában a

számítást a mult évben. Mekkora eredmény! Milyen biztos tudás! Milyen értelmes feleletek! Valóban Kiss Károly teremve-termett a számtanításra! Istenem, Istenem, ha eszembe jut, hogy mily kinosan rágt a gimnáziumba járó fiam a szünidőn egyik tudós tanár által irt könyvből: összeadni... összeadni... összeadni... tesz, ha a hasonló helyi értékű számok és a tizedes pont egymás alá esnek és... és... és stb. — a könyvem kicsordul s felkiáltok: Jövel Kiss Károly, segíts!

Egy gondolatom támadt! Múlt a megvalósításra: hívjuk ki a gimnáziumi tanárokat duellumra. Ki a legény a gáton!? Ki tanít jobban!? Nagy haszonnal, az ifjúság nagy hasznával fog járni, egy egyetemi kurzussal fog fölérni! Az ám! S a mellett meg tanuljuk egyik a másit ismerni, becsülni és szeretni.

Körünk Kiss Károlynak tanulságos előadásáért szívből jövő köszönetet mondtott.

Sólyom János altorjai tanító emlékbeszédet mondott néhai Kiss Zsigmond karatnai tanító felett. Ez ugyan lehangozta volna a laikus hallgatót, de talán részvétet kelthetett volna szívében azoknak elhagyott gyermekeik iránt, kik egész életüket mások gyermekeinek nevelésére, boldogítására adozzák fel. S bizony, bizony ideje is volna már, hogy a társadalomban ez az ismeretlen növény: az elhalt tanítók szegény árva gyermekeik iránti részvét gyökeret verjen.

Ismeretlen növénynek mondtam, mert ki tudna előállani azzal, hogy ő a tanítók országos árvaházának csak egy fűlkéért is adott?!

Néhai Kiss Zsigmond 45 évet élt, ennek felét 21 évet a bányához hasonló sötét, poros egézségteleen iskolaszobában töltötte el. És nem hiába! Sok kinsét hozott ezalatt az idő alatt napvilágra. Másoknak világosságot terjesztett s ő maga elégett, elhamvadt idejekorán. 5 kiskoru gyermeket hagyott hátra a nyomorban, a nélkülözésnek. Mert hát ránk, a társadalomra, nagyon keveset számíthat a szegény munkás. Ha valakinek a háza elégett, annak a számára gyűjtéseket rendezünk, de ha őt tehetetlen, gyámoltalan gyermek mellől kidül a támasz, azt meg sem látjuk, észre sem vesszük. A templomba eljárnak, ergo: jó keresztények vagyunk.

A néhai felett mondott emlékbeszédet egy ujonnan köttetendő emlékkönyvbe íktatja a kör. Ide kerülünk mindnyájan, ki 25, ki 30, ki 35 éves korában! És az országos tanítói nyugdíj-alap szaparodik évről-évre, millióról-millióra, mert hát a szolgálati idő nálunk 40 év; annyi pedig nem nekünk, más könyelmesebben elő halandónak ígértetett.

Mulattató, szórakoztató előadásról is volt gondoskodva és nem is ártott a sok komoly foglalkozás után egy kis vidámitó.

Az alsóesernátoni tanítók két kellemesen összhangzó darabbal, Szabó Lázár martonfalvi állami tanító egy humoros szavallattal állottak a podiumra. A kör köztetszéssel fogadta s bő tapssal jutalmazta őket.

A jövő gyűlés helye Bereczk lesz. Reményeljük, hogy ott vendégeink is lesznek! A szerkesztő urat is szívesen látjuk.

Czirjék L.

Az új orosz vasuti tarifa.

Oroszország 1897. évi január hó 1-ével új vasuti tarifát szándékozik életbe léptetni, mely szerint a kocsirakomány 100 métermázsa eddigi súlyegységét 123 métermázsa állapította meg, ami rá nézve mindenestre előnyösebb a jelenleginél; ámde nem előnyös, sőt hátrányos az osztrák-magyar birodalom kereskedelmére, miért is a kereskedelmi és iparkamarák, — a brody-i kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése folytán, — az ellen állást foglaltak és a sérelmes ügyben a kereskedelemügyi miniszterhez fordultak.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara közelebb tartott teljes ülésében tárgyalván ezen ügyet, szintén feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez melyben kifejti, hogy az új orosz vasuti tarifát Magyarországra nézve nagyon is hátrányosnak tartja, mert 123 métermázsa hordképességű kocsjai épügy, mint Ausztriának, Magyarországnak sem lévén, 100

métermáza súlyegységet tevő szállítmányainak a határszélétől tovább Oroszországba, az új tarifa mellett, nem a teljes kocsiakománnyal olcsóbb díja, hanem darab áru tarifa szerint lennének tovább szállíthatók.

Kifejti tovább a kamara, hogy a teljes kocsiakománnyonkénti olcsóbb díjak, az új tarifa mellett, csak az esetben válhatnak az osztrák-magyar birodalomból Oroszországba irányított árukak is előnyére, ha az egynemű árukból egyszerre legalább öt teljes kocsiakománnyal szállítatnák a határszélre, mely mennyiség négy orosz kocsiára volna öt átrakható. Ez azonban a gyakorlatban meg nem valósítható, mert az Oroszországba való kivitel tárgyát képező áruink, a minők pl. aszalt szilva, nyers gyümölcs, konyak, bor, ásványvizsek, lovak, állati viasz, só és marhabőrök, fűrészelt és faragott faárak, kender, kosárkötő áruk, zománcozott pléb edények, botok, nap- és esernyők, géprészek stb. mind olyanok, a melyekből öt kocsiakománnyal egy földától egyszerre nem kerül elszállításra. Egyedül a fűrészelt és faragott faárak képezhet néha-néha kivételt, amde ebből is az évi összes kivitelünk az 1895. évi statisztikai adatok szerint 7800 métermáza tesz 31 ezer forint értékben, s a felsorolt áru nemekből való évi összes kivitelünk is csupán 270 ezer métermáza, azaz 810 ezer forint értékben, a mi tehát az új állapot mellett mind a drágább darab áru tarifa szerint szállítatnák a határszélre be Oroszországba; ami nem mintegy a fennálló szerződéseket kijátszó, ügyesen kieszelt vám politika, melylyel szemben Oroszország viszont az új tarifával saját kivitelét még inkább megkönnyítvén, terményeivel közös vámterületünkön még nagyobb sikerrel versenyezhetne hazai terményeinkkel mint eddig.

Támponat nyújt ezen fölvetésünkre — írja a nevezett kamara — szintén a statisztika, mely szerint Oroszország gabonatermékéből, kenő ásványolajokból és nyers petrolumból, az 1895. évi adatok szerint, 662 ezer métermáza mennyiséget szállított évente Magyarországra 3.7 millió forint értékben, azaz olyan anyagokat, a melyeket mind nagy tömegben exportál és a melyeket a saját hosszabb belföldi vonalain a 123 métermáza hordképességű teljes kocsiakománnyal olcsó tarifája szerint szállítván a határszélre, a magyar birodalmi 100 métermáza hordképességű kocsiakra való átrakás után a mi vonalainkon is ugyanazon szállítási kedvezményt élvezné, mint a saját orosz vonalain.

Kitér az itt előadottakból, hogy Oroszország új vasúti tarifájával a míg egyrészt saját forgalmára az eddigi díjtételekhez képest még emelőlég képes hatni, addig a magyar (és osztrák) birodalomnak Oroszországba való kivitelét szerfölött megnehezíteni törekszik, miért is kéri a kamara a kereskedelmi minisztert, miszerint az osztrák kereskedelemügyi miniszterrel egyetértéssel hatna oda, hogy Oroszország új vasúti tarifáját, mint a mely mind a két államfélre egyformán hátrányos, hatályon kívül helyezze és továbbra is a jelenleg még fennálló tarifáját hagyja érvényben.

Irodalom.

— **Vallási küzdelmek kora.** Magyarország történetének legmozgalmasabb korszakait képezik II. Mátyás király uralkodásának évei. A vallásháborúk ebben a korszakban törnek ki a legnagyobb erővel. A minőkben elterjedt és gyökeret vert protesztantizmus szemben a felbőrcsülő katolikus szellem, az ellenreformáció, hosszas előkészület után felveszi a harcot és céljaira felhasználja a szellemi erő és külső hatalom minden eszközét. A protestáns és nemzeti ügy védelmére ebben a korszakban Bethlen Gábor erdélyi fejedelem nevéhez fűződik. Ezeknek a hosszú, a nemzet erejét, véréit, vagyonát emésztő küzdelmeknek, a szomorú emlékeztető vallásháborúknak történetét írja le fiatal történetíró gardánk egyik legtehetségesebb, tudós tagja Angyal Dávid, az Athenaeum részvény társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című tiszteletes nagy munkának (millenniumi kiadás) VI. kötetében: „Magyarország története II. Mátyástól III. Ferdinándig. 1608-1657,” a melyből most kerül könyvpiaçra a legújabb kiadás 88. és 89. füzet. Ezekben a füzetekben le van írva Báthory Gábor uralkodása, az 1613-iki országgyűlés, Bethlen Gá-

bor uralkodásának kezdete; és erre a korszakra vonatkozólag számos képes ábrázolat, azon korbeli arckép díszíti a füzeteket. Bethlen Gáborról két egykorú metszet után készült arcképet találunk, ugyancsak közölve van legerősebb ellenfelének Forgách Zsigmondnak arcképe is szintén egykorú metszet után. Mint igen értékes műmellékletek vannak a füzetekhez csatolva: „X. Károly Gusztáv svéd király találkozója II. Rákóczy Györggyel”. Egykorú rézmetszet Dahlberg E. svéd tábornok felvételétől, „Zrínyi Miklós a költő” Thomas János egykorú rézmetszete után, melynek egyetlen eredeti példány gróf Apponyi Sándor birtokában van; „Weisz Mihály halála” régi olajfestmény után, mely az ezer éves országos kiállításon is látható volt. Az egyes füzetek ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetők minden héten egy-egy füzetet kapnak.

— **Stein János.** m. kir. egyetemi könyvkereskedő sajátjában megjelent a közhasznú erdélyi képes naptár az 1897. közönséges évre, mely különös tekintettel van a vásárok hibátlan kiadására. Ára 30 kr. Továbbá megjelent a fali naptár is, melynek ára szintén 30 kr. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Ujdonságok.

— **Az első hó megérkezett.** Mult szombatra virradó éjjelen egy kis eső után kaptuk meg a téli vendéget, de úgy látszik, hogy még nem akar állandóan megtelepedni, mert a levegő még nem hozzá való lévén a hőmérséklet a fagypontra felül van. Tehát a most esett hó egyelőre csak az amúgy is bő víben levő sárt fogja szaporítani.

— **Új anyakönyvvezető.** A belügyminiszter Háromszék vármegyében a nyémi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettesé Huber Viktor álami tanítót nevezte ki.

— **Erzsébet napja.** Felséges királynénk napját szokott kegyelettel ünnepelték meg Kézdi-Vásárhelyt. A rom. kath. templomban hálaadó istentisztelet volt, melyen a hatóságok és nagyszámú közönség vett részt. Az Erzsébet érváldány nevelő intézet, — mely a felséges asszony nevét viseli — régi szokásához híven kivilágította az intézet összes helyiségeit s az árva haladók imákat mondtak kegyes védasszonyukért.

— **K-Vásárhely város képviselőtestülete** mult szombaton gyűlést tartott, melyről a tudósítás lapunk zártakor érkezvén be, jövő számunkban fogjuk közölni.

— **Ügyvédi kamarák.** A brassói ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Kovács János volt kézdí-vásárhelyi ügyvéd, Székely-Udvarhelyre történt elköltözése következtében, e kamara lajtsromából töröltetett; dr. Fejérváry Adolf ügyvéd pedig a kamara területén belül székhelyét Brassóból Fogarásra tette át.

— **Jegyzői gyűlés.** Háromszék megye községi és körjegyzők együletének Orbai járásköre folyó évi november hó 22-ikén fogja Tamásfalván megtartani őszi rendes közgyűlést, melyre az egylet tagjai s az érdeklődő közönség tisztelettel meghívotnak. A tárgysorozat következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A járáskör 1897. évi költségvetési előirányzatainak előterjesztése. 3. Előterjesztés — a telekkönyvek betekintésére e telekkönyvi hivatalnál levő hivatalos órák a jegyzőkre nézt való előnyösítése iránt. 4. Előterjesztés, kérés szerkesztése iránt a járási tek. főszolgabíró urhoz, — a jegyzőket személyesen érintő ügyekben, hivatalához megidézése és kihallgatása tárgyában. 5. Előterjesztés üdvözlő irat szerkesztése iránt Sándor József most választott ker. orsz. gyűlési képviselőhöz. 6. Közigazgatási tételek megvitatása, melyeket a helybeli körjegyző terjeszt elő. 7. Körjegyzői iroda megvíválása. 8. Következő gyűlés helyének meghatározása. 9. Indítványok. Gellen-czen, 1896. november hó 3-án. Baróthi Antal j. köri elnök. Bott György j. köri jegyző.

— **A kézdí-vásárhelyi Öltár-egyletnek** folyó évi november hó 22-én d. u. 2 órakor K-Vásárhelyt, a kantai gimnázium nagy termében közgyűlése leend, melyre az érdeklődők, alapítók és rendes tagok tisztelettel meghívotnak. A gyűlés főbb tárgyai: 1) Igazgató beszéd. 2) Elnöki meg-

nyitó beszéd. 3) Titkári jelentés. 4) Püspök 6 nagyméltóságának felmentése az 1895. évi számadásáról. 5) Számvizsgáló bizottság jelentése. 6) A vízkereszt-gyűjtés eredményének bejelentése és a gyűjtésnek jövő évre való elrendelése. 7) Tisztújítás. 8) Folyó ügyek. 9) Indítványok. Kézdi-Vásárhely 1896. november 10-én. Br. Szentkereszt Stephánia, elnök. László József, főjegyző.

— **A miniszter elismerése.** Dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter Csánky Viktor Háromszék megye kir. tanfelügyelőjének abból az alkalomból, hogy tankerületében a nagyszámú iskolai államosítások szerencsés keresztülvitelénél, „örömmel szerezvén tudomást a vármegye népoktatási ügyének fokozatos fejlődéséről és arról a helyes irányról, a melytől a kir. tanfelügyelő hivatalos eljárásában követ,” a napokban kelt leiratával elismerését nyilvánította.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** tudatja, hogy a zágrábi m. kir. államvasutak üzletvezetősége a jövő, esetleg az 1898. és 1899. év folyamára különféle anyagok szállítására pályázatot hirdetett és pedig: kavics, fagygy, fagygyugyertya, steeringyertya viaszgyertya, szappan, léczneműek, csákányok, kalapács- és furonyok, kerítés oszlop, távirtdai oszlop, fedőzsindely, továbbá körtemag, alma-, ákácfa-lucerna-, és többféle műmagok és végül horgonyozott talpfa jelzőszek stb. Pályázati határidő f. évi november hó 30-ka. A pályázatok a zágrábi üzletvezetőséghez közvetlen nyújtandók be.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** tudatja ez érdekeltekkel, hogy a kereskedelemügyi miniszter úr Öngyméltósága a folyó év őszen a birtokosok által gyűjtött és eladásra szánt erdei famagvakat kimutatásba foglalta, mely kimutatás a kamara irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthető.

— **A marosvásárhelyi kir. itélő tábla** elnöksége a táblánál alkalmazásban lévő ajtónálló kapus és hivataloszolók 1897. évi egyenruházatának biztosítása tárgyában árlejtési hirdetményt bocsátott ki. Az árlejtés folyó évi november hó 30-án d. e. 9 órakor a kir. itélő tábla elnöki irodájában fog megtartani. A részletes árlejtési feltételek a kir. itélő táblai elnöki irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— **Nyilvános ssamadás és köszönet.** A k-vásárhelyi jótékony nőegylet folyó év november hó 14-én fillérestélyt rendezett, melyen befolyt összesen 55 frt 35 kr. Ebből felülfizetett 52 egyén 20 frt 35 kr. Fogadják a nemes szívű adakozók hálás köszönetüket. Kézdi-Vásárhelyt, 1896. november hó 16-án, Kiss Károlyné n. e. p.

Apróságok.

Ki a gavallér?

Szabó: A mi engemet illet, én gavallér embertől soha sem kérem a pénzem.

— De hát ha nem fizet? — kérdi egy ismerőse.

— A mint valaki nem fizet pontosan, akkor már nem is gavallér. És ha már nem gavallér, akkor már kérem a pénzem.

* * *

Jó tanács.

Egy szép, de meglehetősen szellemtelen hölgy panaszkodott egy kevésbé szép, de szellemes hölgynek, hogy imádói folyton zaklatják őt.

— Ah, asszonyom, felelé barátnője, hisz önnek könnyű elriasztani őket: csupán beszélnie kell.

Nyiltér*.)

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima csikos, kockázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld Henneberg G. (es. esk. udvariszállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven itt megrendelések pontosan elintéztetnek.

E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

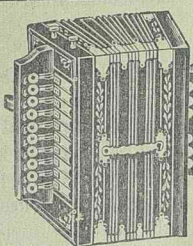
AZ „AGRÁRIA“

bankforgalmi intézet

A HOLLANDI HITELBANK VEZÉRKÉPVISELŐSÉGE

Budapest, Kerepesi-ut 73.

Fennálló jelzálogi kölcsönök bélyeg- és illetékmentes konvertálását és pedig földbirtokra 3 és fél—4%-os, egész 60 évi törlesztéses kölcsönökre elvállal és ezek, valamint új kölcsönök elnyerése iránt levélbeli tudakozódásokra és minden megkívánt felvilágosítással szolgál 2000 frton alóli ügyletek ez idő szerint el nem fogadtatnak. 8—160.

„Bohemia“

világhírű kézi harmonikámat, mely el van látva jó hosszú billentyűkkel és gyöngyház gombokkal, csak

4¹/₂ forintért

szállítom.

Ezen harmonikának két kettős fuvója mellett még egy 11 ranezu fuvója van, melynek sarkai a korai elrongálás ellen ércsarkokkal vannak ellátva.

A hangok egyes különálló lemezekben vannak minék következtében a harmonikának orgonához hasonló kellemes hangja van.

15¹/₂ × 33 cm. nagyságu, 40 hangu, 2 változatu frt 4¹/₂
17 × 34 „ „ 60 „ 3 „ frt 5¹/₂
17¹/₂ × 34¹/₂ „ „ 80 „ 4 „ frt 6¹/₂

Öntanuló iskola ingyen. Csomagolás és portó 60 kr. Képes árjegyzék szintén ingyen. Szállítás utánvét mellett. Becserélés meg van engedve. Ismét eladók összekötése kerestetik.

C. A. Schuster
harmonikakészítő
Graslitz (Csehország)

167 9—20

A Gschwindt-féle Portorico rum a legjobb tea-rum.

Kapható minden fűszer- és csemege-kereskedésben

1/1, 1/2 és 1/4 literes palaczkokban.

Kérjük az eredeti kiállításra tekintettel
lenni, minthogy több oldalról utánoztatik.

Minden palaczk címkeje és ónkupakja czégünkkel van ellátva.

189 2—7

Hirdetések

olcsó áron
felvételnek

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

MENETREND.

Érvényes 1896. máj. 1-től.

BRASSÓ-BUDAPEST.

Érvényes 1896. máj. 1-től

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	regg. 5.08	este 7.48	d. u. 2.45	Medgyes	regg 10.55	éjjel 12.45	
Botfalva	5.39	8.03		Kis-Kapus (vend., elág. Szob. felé) (érk. ind.)	11.14 11.41	1.01 1.35	
Földvár	5.58	8.12		Tövis (vend., elágazás Arad felé) (érk. ind.)	d. u. 1.29 1.55	3.06 3.38	este 7.59 8.06
Mogyorós	6.17	8.47		Nagy-Enyed	2.17	3.59	
Apáca	6.36	9.01		Kocsárd (vend., elágazás Maros-Vásárhely felé) (érk. ind.)	2.56 3.06	4.33 4.43	
Kőpecz	6.55	9.19		Gyéres (elágazás Torda felé) (érk. ind.)	3.37 3.47	5.12 5.18	
Agostonfalva	7.02	9.25		Kolozsvár (vendéglő)	5.24	regg. 6.45	10.45
Alsó-Rákos	7.19	9.41		Nagy-Váradi (vendéglő)	este 6.13 8.—	7.00 11.17	11.01 2.30
Homoród	8.02	10.16		Budapest	regg. 5.45	este 8.10	regg. 7.40
Kacsa	8.23	10.36					
Bene	8.43	10.51					
Erked	9.12	11.16					
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	9.35	11.33					
Szegesvár (vendéglő)	9.42	11.40					

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Kézdi-Vásárhely	indul reggel 4.56	délután 10.25	délután 2.37	Brassó	ind. reggel 5.20	délután 8.50	délután 3.00
Imecsfalva	5.09	10.38	2.54	Szász-Hermány	5.34	9.09	3.14
Páva-Zabola	5.22	10.51	3.11	Prázmár	5.53	9.33	3.34
Kovácsna	5.38	11.08	3.43	Kökös	6.04	9.46	3.45
Barátos	5.55	11.24	4.08	Uzon	6.15	10.06	3.57
Nagy-Borosnyó	6.07	11.38	4.27	Kilyen	6.27	10.21	4.09
Eresztevény	6.24	11.55	4.48	Sepsi-Szentgyörgy	6.45	10.49	4.27
Sepsi-Szentgyörgy	6.54	d. u. 12.25	5.28	Eresztevény	7.07	11.17	4.49
Kilyén	7.02	12.33	5.38	Nagy-Borosnyó	7.24	11.47	5.07
Uzon	7.15	12.46	5.54	Barátos	7.45	12.16	5.28
Kökös	7.25	12.56	6.07	Kovácsna	8.08	12.48	5.46
Prázmár	7.45	1.16	6.34	Páva-Zabola	8.19	1.01	5.59
Szász-Hermány	8.01	1.32	6.54	Imecsfalva	8.31	1.19	6.03
Brassó	8.15	1.46	7.12	Kézdi-Vásárhely	8.45	1.37	este 6.27

Ny. Ifj. Jancsó Mózes Kézdi-Vásárhelyt.